

СИСТЕМА РОБОТИ НАД ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧОЮ ТА ЛІНГВОКРАЄЗНАВЧОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ НА ПІДГОТОВЧОМУ ВІДДІЛЕННІ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

Степанюк Г. М., Піщева Т. І. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Розуміння комунікативності як основоположної методичної категорії вивчення будь-якої мови як іноземної вимагає розгляду її у відношенні до всіх сторін учбового процесу, у тому числі й до лінгвокраїнознавчої аспектизації навчання на підготовчому факультеті.

Основні вимоги, на нашу думку, передбачають, по-перше, те, що краєзнавчий матеріал з його високим загальноосвітнім, виховним потенціалом повинен співвідноситися з метою і змістом навчання на цьому етапі, відповідати програмним вимогам підготовчого факультету, включатися в модель комунікативно орієнтованого навчання. По-друге, введення в навчальний процес краєзнавчої інформації має спиратися на граматичний матеріал, необхідний для спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності.

Введення лінгвокраїнознавчої та лінгвокраєзнавчої інформації під час вивчення української мови як іноземної забезпечує засвоєння необхідних краєзнавчих знань, що є етносоціокультурним здобутком українського народу, відповідних мовних одиниць з національно-культурним компонентом семантики, правил мовного етикету, стереотипних фраз для повсякденно-побутового спілкування.

Можна виділити чотири базові позиції у відборі матеріалу для введення лінгвокраїнознавчої та лінгвокраєзнавчої інформації на підготовчому етапі навчання:

- Учбово-професійна сфера. Під час навчання мовленнєвої діяльності з опанування спеціальністю важливими є матеріали про життя, діяльність всесвітньовідомих учених, зокрема українських (з урахуванням профільних дисциплін підготовчого факультету і майбутньої спеціальності) і відповідні мовні одиниці з національно-культурним компонентом семантики.

- Соціально-культурне середовище. Для підготовки іноземних учнів до мовних контактів необхідні учбові матеріали, що знайомлять студентів із соціальними і культурними цінностями українського народу; невеликі за обсягом тексти з художньої літератури для самостійного читання, а також заходи, що передбачають екскурсії, відвідини музеїв тощо. Лексика, що обслуговує цю сферу спілкування, є значною за обсягом, до неї належать і мовні одиниці з національною семантикою.

- Суспільно-політична сфера. Для задоволення пізнавальних краєзнавчих потреб студентів і підготовки їх до мовної взаємодії з носіями мови потрібні учбово-інформативні матеріали, що відображають економічні, політичні і соціальні сторони життя країни з урахуванням специфіки цієї інформації, що надходить по різних каналах (радіо, преса, телебачення).

- Сфера повсякденно-побутового спілкування. Для задоволення соціально-побутових, учбово-побутових, культурно-побутових потреб студентів необхідні відомості про національні традиції, правила поведінки і мовні стереотипи, форми мовного етикету в стандартних ситуаціях цих сфер спілкування.

Формування лінгвокраїнознавчої компетенції на підготовчому факультеті ускладнюється тим, що більшість часу витрачається на засвоєння морфологічних та синтаксичних основ мови. Проте саме на цьому етапі необхідно дати студентам відповідні лінгвокраїнознавчі знання, щоб на базовому і завершальному етапах навчання розвинути, поглибити їх, підвести студентів до вільного володіння українською мовою. Для цього потрібно з самого початку навчання на підготовчому факультеті постійно і послідовно здійснювати комплексне введення лінгвокраїнознавчої інформації, по-перше, під час проведення занять з мови, по-друге, поступово залучаючи викладачів профільних дисциплін та країнознавства.

Викладачі кафедри мовної підготовки ЦПС з метою реалізації лінгвокраїнознавчого та лінгвокраєзнавчого підходів та їх удосконалення протягом тривалого часу створювали відповідні навчально-методичні матеріали саме для забезпечення навчального процесу за темами із соціально-культурної, суспільно-політичної та повсякденно-побутової сфер для їхнього застосування під час вивчення української мови як іноземної.

Використання цих матеріалів дозволяє розв'язати одночасно декілька питань:

- по-перше, питання адаптації іноземних громадян до нового для них соціально-культурного середовища;
- по-друге, питання, пов'язане зі створенням позитивної мотивації до вивчення української мови, яка, в свою чергу, стимулює студентів до самостійної роботи і підвищує їхню пізнавальну активність;
- і, нарешті, питання вдосконалення комунікативних можливостей учнів.

Таким чином, включення лінгвокраїнознавчого та лінгвокраєзнавчого аспекту в модель комунікативно орієнтованого навчання ще на підготовчому факультеті відкриває для іноземних учнів широкі можливості для мовного спілкування з носіями української мови, служить базою для подальшого вдосконалення володіння цією мовою, сприяє вдалому протіканню навчання за фахом.